

N:o 54.

Ank. till Riksd. kansli den 28 april 1896, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om åtgärder för vissa förändringar inom riksdagshuset.

(R. A.)

Till statsutskottet har remitterats en af herrar *C. W. Collander*, friherre *W. G. von Schwerin* och *O. Nylander* inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 142), i hvilken anförts följande.

Vid 1883 års riksdag hade förelegat olika förslag till beredande af ökad utrymme i den lokal, hvilken begagnades för servering af mat åt Riksdagens ledamöter. Dessa förslag föranledde emellertid ingen åtgärd till öfverklagade olägenheter afhjelpande. Behovvet af en förändring till ett bättre i sådant afseende qvarstode således fortfarande, och detta behof hade snarare blifvit ökad än minskadt från den tiden.

Då förut varande vice värden för Riksdagens hus nu afgått från denna sin befattning, i följd hvaraf den till honom upplåtna bostadslägenheten skulle frånträdas den 1 april innevarande år, hade det förefallit motionärerne som tidpunkten borde vara synnerligen lämplig att åter upptaga frågan om åtskilliga smärre förändringar inom riksdagshuset,

i ändamål att erhålla en mera rymlig och lämplig matlokal än den nuvarande, i synnerhet som det under byggnad varande nya riksdagshuset antagligen icke förr än efter 6 à 7 års förlopp torde kunna tagas i anspråk för Riksdagens räkning.

I hufvudsak delande den uppfattning angående lämpligaste sättet att erhålla ökad utrymme i nyssberörda hänseende, som omförmäldes i ett af utsedde komiterade den 19 juni 1882 afgifvet betänkande, intaget i statsutskottets utlåtande n:o 37 vid 1883 års riksdag, syntes det motionärerne, som en förändring i nuvarande förhållanden borde kunna åvägbringas på det sätt, att matinrättningen flyttades från den nu för ändamålet begagnade lokal till de rum, hvilka för närvarande vore upplåtna åt konstitutionsutskottet; att vice världens boställslägenhet till större eller mindre del jemväl måtte användas dels till matinrättningen och dels till kafé- eller schweizerilokal, samt att nuvarande vice värden i stället för bostadslägenhet måtte erhålla deremot svarande kontant ersättning.

Genom en dylik förändring skulle undvikas den olägenhet, som nuvarande köks- och matlokaler invid hufvuduppgången till Andra Kammaren onekligen medförde. Den nya lokalen för samma ändamål blefve vida rymligare än den nuvarande samt derjemte lättare tillgänglig både från kamrarnes och utskottens lokaler. Beträffande de senare borde nämnvärda olägenheter icke uppstå derigenom, att exempelvis konstitutionsutskottet flyttades till nuvarande s. k. särskilda utskottets lokal; att vid de riksdagar, särskildt utskott behöfde tillsättas, detsamma inrymdes i den lokal, som vore belägen till höger om bevillningsutskottet, samt att de nuvarande mat- och kafélokaler upplätes åt tillfälliga utskott.

I fråga om kostnaden för en förändring i sådant afseende, som här ofvan blifvit ifrågasatt, beräknades densamma af 1882 års komiterade alternativt till 7,000 eller 10,000 kronor, hvartill skulle komma den årliga ersättning, som till vice värden anses böra utgå. Motionärerne hölle dock för sannolikt, att nyssnämnda belopp borde kunna nedbringas ej så obetydligt, då särskildt dyrbara förändringar ej syntes vara erforderliga. I hvad fall som helst borde de uppoffringar, som erfordrades för beredande af ökade bekvämligheter och större trefnad åt Riksdagens egna ledamöter, ej kunna anses bortkastade eller illa använda.

På grund häraf hemställde motionärerne, att Riksdagen ville uppdraga åt sina fullmäktige i riksgäldskontoret att vidtaga de åtgärder, som erfordrades för beredande af de förändringar inom riksdagshuset, hvilka ofvan blifvit antydda, eller andra åtgärder, så att dermed afsedda ända-

mål måtte vinnas redan vid nästkommande riksdag, äfvensom att till bestridande af kostnaderna härför anvisa erforderliga medel.

Sedan utskottet anhållit om fullmäktiges i riksgäldskontoret yttrande i anledning af omförmälda motion, hafva fullmäktige, med skrifvelse den 12 sistlidne mars, till utskottet öfverlemnadt två olika förslag till ändringar i riksdagshusets bottenvåning, betecknade såsom alternativ A och alternativ B. Enligt särskilda af byggmästaren A. G. Sällström afgifna kostnadsberäkningar kan alternativ A utföras för ett belopp, i ett för allt, af 4,250 kronor och alternativ B för ett belopp, i ett för allt, af 7,650 kronor, med inberäkning, i båda fallen, att all under arbetets gång uppkommande materiel, af hvad namn och beskaffenhet den vara må, tillfaller entreprenören och att det deraf dugliga får af honom användas för arbetet.

Af ifrågavarande förslag åtnöjer sig alternativ A med att anskaffa större utrymme för kafélokalen, som skulle utvidgas med tre rum, hörande till vice värdens nuvarande bostad och belägna till höger i den förstuga, som leder till konstitutionsutskottets lokal. För att åstadkomma nödig förbindelse mellan kafélokalerna sins emellan skulle restauratrisens nuvarande rum läggas till den befintliga kafélokalen samt mellan detta rum och ett rum, som, liggande till venster i berörda förstuga, nu tillhör vice värdens bostad, öppnas dörr, hvarefter sistnämnda rum komme att tjenstgöra allenast som passage till förstugan och kafélokalen på andra sidan derom. Till underlättande af passagen från köket till denna nya lokal skulle gården utanför köket öfverbyggas samt från den sålunda öfverbyggda gården en trappa ledas upp till korridoren utanför vice värdens kök och pigkammare, hvilka lägenheter skulle inredas till bostad åt restauratrisen.

Alternativ B åter har sökt att utvidga såväl mat- som kafélokalerna samt att förlägga samtliga dessa lokaler mera sammanhängande, hvilket emellertid icke kunde ske på annat sätt, än att konstitutionsutskottet flyttades två trappor upp till särskilda utskottets lokal och matsalarna förlades till konstitutionsutskottets nuvarande lokal. Kafélokalen skulle flyttas till vicevärdens fyra, till höger om ofvan nämnda förstuga belägna rum. Köket skulle förläggas till de rum, som nu användas såsom kök och pigkammare till vice värdens bostad, och liksom i alternativ A från korridoren derutanför en trappa anbringas ned till gården. De nuvarande matsalarna jente köket skulle upplåtas till lokal för särskildt utskott och den nuvarande kafélokalen användas dels till expedition för vice

värden, som enligt alternativ A skulle för sin räkning få disponera ett af de till vice värden nuvarande boställsvåning hörande rum, dels till utvidgning af restauratrisens bostad.

Då båda alternativen förutsätta, att bostad icke vidare skulle i riksdagshuset upplåtas åt vice värden, hafva fullmäktige meddelat, att då nuvarande vice värden fick värdskapet i riksdagshuset sig uppdraget, fullmäktige beslöto, att han såsom ersättning därför skulle från och med den 1 april innevarande år erhålla, efter fullmäktiges bestämmande, antingen förmånen af fri bostad och ved, utan rätt till åtnjutande af fardag, eller 1,200 kronor för år räknadt, egande Riksdagen alltså full frihet att disponera öfver den hittills åt vice värden anslagna boställslägenhet.

Den mindre tillfredsställande beskaffenhet af nuvarande matsalar och kafélokal inom riksdagshuset har länge varit känd och erkänd. Då tillfälle nu erbjuder sig att för en jämförelsevis ringa kostnad åstadkomma afsevärda förbättringar i de befintliga anordningarna, har utskottet därför icke tvekat tillstyrka Riksdagen att begagna sig af detta tillfälle; och enär det förslag, hvilket betecknats såsom alternativ B — jfr bifogade planritning — synes på bästa möjliga sätt lösa frågan om beredande af ökad utrymme för såväl matsalarne som kafélokalen, medan alternativ A endast skulle tillöka den sistnämnda med några rum, har utskottet för sin del funnit de ifrågasatta förändringarna böra utföras enligt alternativ B, med de smärre ändringar deri, som under arbetets fortgång tilläfväntas kunna visa sig behöfliga eller lämpliga. Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen, med anledning af herr C. W. Collanders m. fl. förevarande motion, må uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att, för anskaffande af rymligare mat- och kafélokaler, låta inom Riksdagens hus utföra vissa förändringar i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det på föranstaltande af fullmäktige uppgjorda förslag, som beräknats betinga en kostnad af 7,650 kronor.

Stockholm den 28 april 1896.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.

Reservation af herr *A. P. Danielson*.

Alternativ B.

- 1—3 Matsalar.
- 4 Serveringsrum.
- 5 Kök.
- 6, 7 Korridor.
- 8—11 Kafé-lokal.
- 12 Kapprum.
- 13 Passage.
- 14, 21, 22 Restauratrisens rum.
- 15 Kallskänk.
- 16—19 Särskilda Utskottets lokal.
- 20 Vice värdens Exped.-r.
- 23 Förstuga.
- 24 Gård.

